

Seksualformidling i pædagogisk praksis

The communication of
sexual education in
pedagogical practice

Mathilde Højbak Christensen - Puce195324

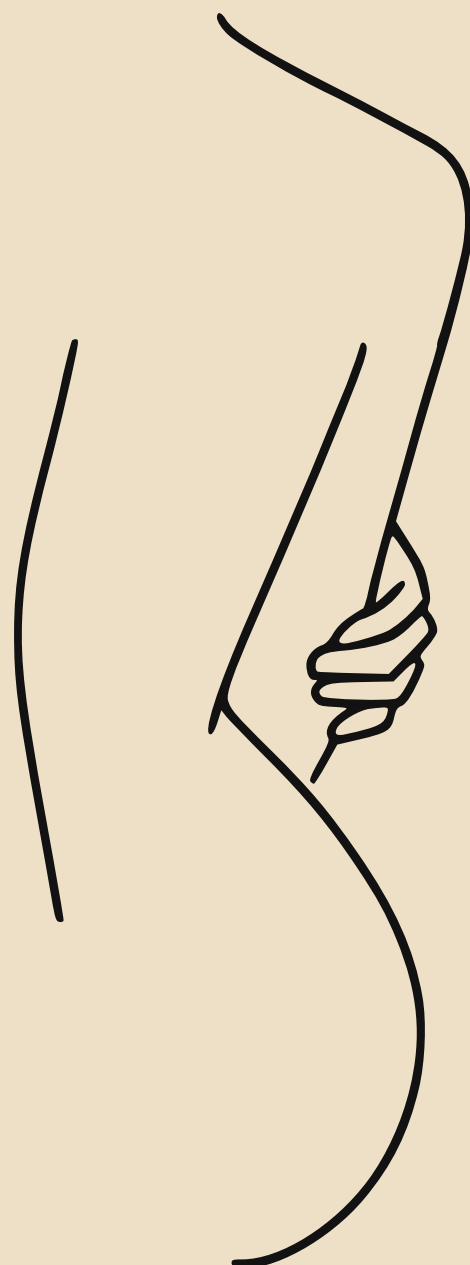
Vejleder: Rasmus Præstmann Hansen

Københavns Professionshøjskole

Stamhold: Puce19-sk04

Antal anslag: 59.563

Dato: 30.12.2022

Resumé

Denne opgave tager udgangspunkt i følgende problemstilling;

Hvordan forholder unge sig til seksualformidling og hvordan kan dette understøttes og udvikles i klubtilbud?

Besvarelsens faglige grundlag bygger på empiri udarbejdet ud fra en kvalitativ undersøgelsesform af Lars Aagerup samt et gruppeinterview inspireret af Sarah Cawood. Endvidere tager mine observationer udgangspunkt i Charlotte Østergaards teori. Jeg inddrager heraf primært teori fra bogen; "Seksualitet, skole og samfund - kritiske perspektiver på seksualundervisningen," med udgangspunkt i Christian Graugaards forståelse for unges seksualitet og Line Roiens påstand om god seksualundervisning.

Analysen berører emnerne; unge længes efter seksualformidling og seksualformidling i pædagogisk praksis, og belyser hvordan unge forholder sig til seksualformidling samt hvordan UngeVærket understøtter og udvikler denne formidling i praksis. Derefter belyser diskussionen en vurdering af empiriens udfald, samt en perspektivering til andre pædagogiske områder i institutionen, med fokus på unges trivsel. Endvidere vil handlemuligheder blive præsenteret og lede til opgavens konklusion.

Det kan konkluderes at det fungerer godt med seksualformidling i UngeVærket, men at det kan være udfordrende for pædagogerne, at veksle mellem at være professionel og personlig, uden at blive privat. Heraf er der fortsat pædagoger, som føler sig dårligt klædt på til at formidle. Derfor er det et område i klubtilbud, som stadig kan forbedres.

Indholdsfortegnelse

Resumé	1
1. Indledning	4
2. Problemformulering	5
3. Afgrænsning	5
4. Læsevejledning.....	5
4.1 Kort præsentation af teori	6
5. Præsentation af praktiksted	7
6. Metode	7
6.1 Interviews	7
6.1.1 Uformelt interview i gruppeinterviews.....	7
6.1.2 Interview med tilknyttet pædagog	8
6.1.3 Interview med en sexualist	8
6.2 Observation.....	8
6.3 Ethiske overvejelser under feltarbejdet.....	9
7. Historisk ramme	9
7.1 Seksualundervisning på skoleskemaet.....	10
8. Teori.....	10
8.1 Ung i dag.....	10
8.1.1 Individualisering.....	11
8.1.2 Ungdom	11
8.1.3 Identitet.....	12
8.1.4 Digitale mediers betydning.....	12
8.2 Seksualitet, køn og krop	13
8.2.1 Seksualitet	13
8.2.2 Køn	13
8.2.3 Krop.....	14
9. Analyse.....	15
9.1 Unge længes efter seksualformidling	15
9.1.1 Samtaler om seksualitet i UngeVærket.....	15
9.1.2 Sociale fællesskaber - kønsidentitet og seksuel orientering.....	16
9.1.3 En digitaliseret verden	19
9.2 Seksualformidling i pædagogisk praksis	21
9.2.1 Seksualundervisning i skolen	21
9.2.2 Seksualformidling i UngeVærket	23
10. Diskussion og perspektivering.....	24
10.1 Seksualformidling i UngeVærket.....	24

10.2 Seksualundervisning i skolen.....	26
11. Konklusion	27
12. Litteraturliste	28
12.1 Bøger & kapitler	28
12.2 Websider.....	30
13. Bilag	31
Bilag 1	31
Bilag 2	32
Bilag 3	34

1. Indledning

Samfundets normer om køn, krop og seksualitet er i fuld udvikling. Udviklingen har rykket sig gevaldigt indenfor de seneste år. Normkritik flourer rundt i blandt de unge. Individet har fået en frihed, som er med til at give muligheder for at skabe sin egen identitet, både i virkeligheden og i den digitaliserede verden. De digitale medier har længe fyldt en stor del i samfundet på godt og ondt. Det er særligt gennem digitalisering, at de unge får deres primære viden fra. Her bliver de bl.a. præsenteret for kropsidealer, forskellige seksuelle orienteringer og kønsidentiteter. Til trods for den frie udvikling i samfundet, føler størstedelen af de unge sig fanget i et spænd af høje forventninger og konsekvenser af deres valg. Konsekvenserne af individualismen bliver tydeliggjort ved at mange unge mistrives som aldrig før (Sørensen, Löfgren-Mårtenson & Månsson, 2018). De unge skal ikke "kun" tage stilling til karriere og bopæl. De skal også tage stilling til hvem de gerne vil være, hvilket køn de føler sig som samt hvilken seksuel orientering de har (ibid.). I kraft af de mange muligheder, efterspørger de unge vejledning og en bedre formidling af emner som køn, krop og seksualitet (Roien, Simovska & Graugaard, 2018). Det er vigtigt at de unge får et sprog for deres seksualitet, så de lettere kan mærke deres grænser og italesætte dem overfor andre (Sørensen +, 2018).

Til trods for den progressive udvikling af køn, krop og seksualitet, undrer det mig, at der ikke er sket en større udvikling inden for formidlingen af området. En undersøgelse af Projekt SEXUS viser at 55,4% ud af 22.801 personer, mener at seksualundervisningen i grundskolen er dårlig (Frisch, Moseholm, Andersson, Andresen & Graugaard, 2019). Dvs. over halvdelen af den danske befolkning. Ifølge Folkeskoleloven §1 bør folkeskolen forberede eleverne til at begå sig i samfundet og klæde dem på til at tage individuelle valg som tilgodeser dem selv og samfundet (Folkeskoleloven, 2020). Derfor undrer jeg mig over hvorfor seksualundervisningen er obligatorisk på skoleskemaet og alligevel er mangelfuld på så mange områder i flere dele af landet. Forskellen på kvaliteten af undervisningen og om hvorvidt den overhovedet finder sted, er meget forskellig fra skole til skole. Den massive udvikling i samfundet, sætter store krav til at forbedre seksualundervisningen både i skole og i fritidsregi. De fleste unge vil sige at deres viden om køn, krop og seksualitet ikke kommer fra undervisningen i skolen. Deres viden kommer primært fra internettet, sociale medier, venner og andre voksne. Som en del af unges identitetsdannelse og trivsel, er det relevant at se nærmere på hvad lærer og pædagoger kan gøre for at forbedre denne undervisning. Denne udvikling af normer om køn, krop og seksualitet, lægger et pres på at pædagoger og lærer bliver mere normkritiske og etablerer nye pædagogiske tilgange til børn og unge. Grundet min nysgerrighed har jeg fundet en praktikplads hos en

ungdomsklub, som særligt går op i seksualformidling. Dette inspirerer mig til at tænke over hvorvidt det kun er i skoletiden, at formidlingen er relevant. På ungdomsklubben arbejder de bl.a. med sexualister gennem organisationen, Ungdomsringen. Sexualisternes opgave er at lave seksualundervisning for jævnaldrende eller yngre på skoler. Ud over Ungdomsringen, findes der også andre organisationer bl.a. Sex & Samfund og LGBT+, som arbejder med seksualformidling på skoler og i institutioner og som derudover laver undervisningsmateriale for lærer, pædagoger og forældre som er tilgængeligt på deres hjemmeside (Sex & Samfund, 2022).

Ud fra mit feltarbejde har jeg fået et indblik i hvor meget køn, krop og seksualitet fylder på daglig basis. Jeg er derigennem blevet bekræftet i at seksualformidling bør handle om meget mere end hvordan man sætter et kondom på en banan, som oftest er det de unge lærer i skolen. Formidlingen bør tage udgangspunkt i “de fælles mål” fra seksualundervisningen og forsøge at omfavne de unge i pædagogisk praksis. Dette leder mig til følgende problemformulering;

2. Problemformulering

Hvordan forholder unge sig til seksualformidling og hvordan kan dette understøttes og udvikles i klubtilbud?

3. Afgrænsning

Min nysgerrighed på området er kommet på baggrund af mine egne erfaringer med seksualundervisning i skole- og fritidsområdet. Jeg har i mine tidligere praktikker fået bekræftet, at denne undervisning stadig er mangelfuld på mange områder. Jeg har derfor valgt at supplere min pædagoguddannelse med sexologuddannelsen, da jeg føler mig dårligt klædt på til at arbejde med unges identitetsdannelse og trivsel på baggrund af deres seksualitet. Eftersom folkeskoler ofte kun har seksualundervisning i uge 6, har jeg valgt at se på seksualformidling i klubtilbud under mit feltarbejde, for at undersøge hvorvidt der er behov for seksualformidling samt hvorvidt den eksisterer.

4. Læsevejledning

Jeg har valgt at bruge begrebet “seksualformidling” i opgaven, da jeg mener at det bedst beskriver den uformelle undervisning, som jeg belyser i den pædagogiske praksis. Jeg har forsøgt at finde en

term for begrebet, men måtte opgive forgæves og finde det begreb, som jeg mener dækker bedst over emnet. Da det ikke er obligatorisk undervisning eller vejledning, mener jeg at ”formidling” passer bedst til det undersøgende område.

Jeg har valgt at lave citater og observationer kursiv, da det skal hjælpe med at tydeliggøre hvornår noget er direkte fra mit feltarbejde.

4.1 Kort præsentation af teori

I opgaven gør jeg brug af forskellig teori, som har relevans for opgaven. Den primære teori kommer fra bogen; “Seksualitet, skole og samfund - kritiske perspektiver på seksualundervisningen,” som bl.a. er skrevet af Christian Graugaard, som er læge og professor på Sexologisk Forskningscenter og Line Anne Roien, som er udviklingskonsulent hos Center for børn og læring. De forklarer hvorfor seksualundervisning er vigtig, samt hvilken rolle seksualiteten spille hos unge. Derudover inddrager jeg Judith Butler, som er sociolog og filosof, da hun mener at køn er en social konstruktion, hvilket jeg finder interessant for opgaven (Roien +, 2018). For at undersøge unges rolle i samfundet, tager jeg udgangspunkt i kapitlet; “Unge identitetsdannelse i forandring” fra bogen; “Skole- og fritidspædagogik,” som er skrevet af Noemi Katznelson og Niels Ulrik Sørensen, som er professorer og ungdomsforskere. Katznelson og Sørensen beskriver hvordan individualiseringen påvirker unges identitetsdannelse (Katznelson & Sørensen, 2015) Herunder inddrager jeg Jean Twenge, som er psykolog og har forsket i mediebrug, for at belyse de digitale mediers betydning for unges identitet og seksualitet (Schultz-Jørgensen, 2019).

Opgaven bygger på forskning fra Projekt SEXUS, som er en befolkningsundersøgelse der skal belyse danskernes seksuelle erfaringer, lyster og holdninger. Undersøgelsen er lavet af Statens Serum Institut og Aalborg Universitet i 2017-2018, og rummer besvarelser fra 75.000 danskere i aldersgruppen 15-89 år (Frisch +, 2019). Endvidere bygger opgaven på forskning fra VIVE omhandlende unges opfattelser af køn, krop og seksualitet. Undersøgelsen blev lavet i 2014-2016, og omfatter besvarelser fra ca. 6000 unge (Dahl, Pedersen, Østergaard & Østergaard, 2018).

5. Præsentation af praktiksted

Jeg er i 4. praktik i en klub i København. Klubben er inddelt i fritidsklub fra kl. 14-18 og UngeVærket fra kl. 18-22. Jeg har primært været tilkoblet UngeVærket, da min målgruppe er 14-18 år. Der er ca. 500 unge tilmeldte UngeVærket. Klubben arbejder ud fra følgende værdigrundlag dannelse, trivsel, læring og udvikling med fokus på at give børn og unge succesoplevelser (Institutionens hjemmeside). Jeg valgte dette praktiksted, da jeg tidligere blevet introduceret til denne klub og har fået et lille indblik i deres syn på seksualformidling. Under mit feltarbejde vil jeg observere på unges sprogbrug, adfærd, samtaler og påklædning med fokus på seksualitet. Endvidere vil jeg lave et gruppeinterview med medlemmer fra UngeVærket, et interview med en sexualist samt et interview med pædagogen, som er den primære tovholder for seksualformidlingen i UngeVærket.

6. Metode

I mit metodeafsnit vil jeg belyse empiri fra feltarbejdet i form af interviews og observationer, samt inddrage hvilke etiske overvejelser jeg har gjort mig under feltarbejdet.

6.1 Interviews

Som empiriindsamling har jeg lavet tre forskellige interviews. Et semistruktureret interview og to strukturerede interviews (Metodeguiden, 2022). De forskellige interviews skal give et indblik i, hvordan de unge forholder sig til seksualformidling. I de to strukturerede interviews har jeg valgt at gøre brug af Lars Agerups teori fra bogen; "Pædagogens undersøgelsesmetoder" (Agerup, 2015), hvoraf jeg inddrager en kvalitativ undersøgelsesform. Denne undersøgelsesform giver mulighed for at indsamle viden om området ud fra personlige holdninger fra UngeVærkets unge samt personale.

6.1.1 Uformelt interview i gruppeinterviews

Som det første har jeg valgt at lave et gruppeinterview med nogle af de unge i UngeVærket (Bilag 1). Her har jeg valgt at inddrage empiri fra Sarah Cawoods ph.d.-afhandling; "Velkommen til Pussyland: Unge positionerer sig i et seksualiseret landskab" (Cawood, 2008), da Cawood udfører og reflekterer over et gruppeinterview fra hendes feltarbejde. Gruppeinterviewet giver mulighed for, at deltagerne vil indgå i en social forhandling med hinanden, hvor de vil positionere sig ud fra kontekst og gruppedynamik. Hvis jeg i stedet lavede interviewet med de unge enkeltvis, som Cawood, ville jeg have

bedre mulighed for at vurdere om interviewets udfald præges af gruppedynamikken. Interviewet foregår i en gruppe på tre og er semistruktureret, da jeg har lavet spørgsmål på forhånd, som skal sætte rammen for emnet (Aagerup, 2015). Gruppeinterviewet vil give mulighed for at deltagerne inspirerer hinanden. Interviewet har jeg valgt at gøre uformelt ved at lægge nogle spørgsmålskort ud på et bord, hvorefter de skal svare på spørgsmålene gennem en samtale. Strukturen skal give de unge medansvar, så de kan være med til at styre interviewet. Under udførelsen af interviewet bliver jeg opmærksom på, at det er en gruppe unge, som er meget oplyst og interesserer sig for emnet. De tre deltagere identificerer sig selv som nonbinære, hvilket gør at jeg omtaler dem som “deltageren” i stedet for “hun” i min opgave.

6.1.2 Interview med tilknyttet pædagog

Jeg har lavet et kvalitativt interview med en pædagog, som er ansvarlig for UngeVærket (Bilag 2). Pædagogen arbejder særligt med seksualformidling og er tovholder for sexualisterne. Jeg har valgt at lave et interview, da jeg har observeret hendes arbejde og er nysgerrig på, hvordan det er lykket hende at få etableret en åben kommunikation om seksualitet i UngeVærket. Jeg har forberedt et kvalitativt struktureret interview (Aagerup, 2015), som jeg har sat ind i et interviewskema. Jeg har brugt lydoptagelse, som jeg efterfølgende har transskriberet.

6.1.3 Interview med en sexualist

Jeg har valgt at lave et interview med en sexualist, for at få et indblik i hvordan ung til ung formidling fungerer (Bilag 3). Interviewet er kvalitativt struktureret, da jeg har udformet mit interview ud fra en struktureret interviewguide. Jeg vil med denne interviewform give plads til at høre den unges personlige holdninger (Aagerup, 2015). Under udførelsen af interviewet, lånte jeg et stille lokale i klubben, så vi havde mulighed for at sidde uforstyrret.

6.2 Observation

I mit feltarbejde gjorde jeg mig en del observationer. Her har jeg valgt at inddrage teori af Charlotte Østergaard fra bogen; “Empiriske undersøgelser og metodiske greb.” (Østergaard, 2017). Under mine observationer er jeg observatør, der deltager. Jeg har valgt at gøre brug af denne rolle, da min kortvarige periode i UngeVærket gør det vanskeligt at opbygge relationer til de unge. Endvidere adskiller min alder sig fra målgruppen, hvilket gør det svært at have en forskerrolle som deltager. Jeg observerer hvordan de unge forholder sig til krop, køn og seksualitet. Det observerer jeg gennem adfærd,

samtaler, påklædning og gruppedynamikker. Det er udfordrende at observere, da de unge ofte går for dem selv i mindre grupper. Det er udfordrende at observere på, da det er et emne som oftest kommer til udtryk i det skjulte eller i vennegrupperne. Endvidere har jeg deltaget i trivselsspor samt weekendarrangementer, hvor emnet er blevet italesat af en tilknyttet pædagog. Dette har givet mig mulighed for at få et indblik i hvordan UngeVærket arbejder med seksualformidling i praksis. I opgaven vil jeg gøre brug af Scheins organisationsmodel, for at analysere på kulturen i institutionen i løbet af opgaven. Organisationsmodellen bygger på artefakter, værdier og grundlæggende antagelser (Schein, 1994).

6.3 Ethiske overvejelser under feltarbejdet

Det er vigtigt at have etiske overvejelser med under feltarbejdet. Aagerup mener, at etik handler om at kunne “ (...) sætte sig i andre menneskers sted og forestille sig, hvordan den anden person oplever situationen ” (Aagerup, 2015). Under feltarbejdet er jeg særligt opmærksom på min hvordan jeg positionerer mig. Eftersom jeg ikke har kendskab til de unge, bliver det nemt akavet for dem at jeg observerer dem. Det gør at jeg er opmærksom på, at jeg ikke skal stå for længe og kigge på dem, før jeg deltager i samtalen. Jeg spørger ind til hvad de laver osv., i håb om at danne tillid til at observere dem og indsnævre min viden, så samtalen bliver relevant for min opgave.

Inden jeg foretog mine interviews, overvejede jeg hvorvidt spørgsmålene ville blive ubehagelige for deltagerne. Derfor valgte jeg at fokusere på formidlingen af emnet frem for de unges personlige viden. Endvidere har jeg startet alle mine interviews med at tydeliggøre, at det er helt legitimt at springe over et spørgsmål. Jeg forsøgte at lave et gruppeinterview bl.a. for at gøre rammerne mere trygge og for at få et indblik i en vennegruppes samtale med hinanden. Jeg har valgt at gøre alle deltagerne fra mine interviews anonyme i opgaven, da det er et forholdsvis følsomt emne at tale om.

7. Historisk ramme

For at forstå seksualformidlingen i pædagogisk praksis, er det relevant at få et indblik i den historiske ramme af seksualundervisning.

7.1 Seksualundervisning på skoleskemaet

Seksualundervisning blev obligatorisk på skoleskemaet i 1970'erne i takt med at ligestillingen virkelig trådte i kraft i samfundet. Her blev pornografien frigivet og nye former for prævention blev tilgængelige (Bomholdt, 2015). Seksualundervisningen arbejder ud fra "de fælles mål," som er de lovpligtige rammer for hvad undervisningen skal indeholde. "De fælles mål" med til at sikre at eleverne opnår de kompetencer som undervisningen skal give dem, samt give underviseren en forståelse for hvad den givne aldersgruppe skal opnå af viden indenfor området. Det er alle lærernes ansvar at udføre undervisningen i samarbejde med andre professioner på skolen (Roien + ,2018) Selvom seksualundervisning er obligatorisk, er det et timeløst fag. Lærerne får ingen obligatorisk undervisning i seksualundervisning. De får tilbudt et kursus på sammenlagt 15 timer hvoraf de fleste efterfølgende føler, at de stadig mangler mere viden om emnet (Sex & Samfund, 2017). Seksualundervisningen er stadig i fuld gang med at blive udviklet. I dag hedder undervisningen sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF), (emu-redaktionen, 2018), hvilket skal gøre faget mere alsidigt og åbne bredt op for emner som ligger til grund for unges trivsel. I 2021 blev seksualundervisning obligatorisk på landets gymnasier, eftersom de unge har kæmpet for at få det på skoleskemaet (Børne- og undervisningsministeriet, 2022). Endvidere er der i 2022 blevet frigivet 15 millioner fra staten, til at forbedre undervisningen i folkeskolen. Det er derfor tydeligt at emnet bliver diskuteret fremadrettet og at undervisningen er i gang med at blive forbedret (Børne- og undervisningsministeriet, 2021).

8. Teori

I det følgende afsnit vil jeg belyse den teori som har relevans for opgaven. Jeg har inddelt afsnittet i to; "ung i dag" og "seksualitet, køn og krop." I første afsnit redegøres der for opgavens målgruppe. I andet afsnit redegøres der for unges seksualitet, køn og krop.

8.1 Ung i dag

For at forstå unges seksualitet, er det relevant at forstå de unge. Jeg vil derfor i følgende afsnit redegøre for begreberne individualisering, ungdom og identitet for at give et indblik i ungdommen i dag. Afrundingsvis vil jeg kort uddybe de digitale mediers betydning for unge.

8.1.1 Individualisering

Individualisering er en proces i samfundet, hvor individet løsrives fra de traditionelle familiære rammer. Det kom til Danmark i 1800-tallet i takt med det moderne samfund (Individualisering, 2020). Individualisering kommer særligt til udtryk i dag gennem de mange valgmuligheder, som de unge får givet af samfundet (Illeris, 2009). Individualisering er medskaber af præstationssamfundet, hvor den enkeltes værdi bliver bedømt ud fra dets præstationer. Unges identitetsdannelse er i høj grad præget af individualiseringens paradoks; muligheder og mistvivl. På den ene side har de unge flere valgmuligheder end nogensinde. På den anden side er de unge underlagt samfundsmæssige forventninger samt konsekvenserne af deres valg. Det er op til den enkelte at træffe de rigtige valg, ud fra de forudsætninger de har med sig fra deres opvækst. Dermed er den enkelte ansvarlig for sin egen lykke eller ulykke (Sørensen +, 2018). Individualisering påvirker de unges kønsidentitet og seksuel orientering, da det også er gjort til noget valgfrit som individet selv skal tage stilling til (Graugaard, 2018).

8.1.2 Ungdom

Ungdommen er en social og kulturel konstruktion, der kan forstås som overgangen fra barn til voksen og starter ved puberteten, når barnets krop og sind begynder at udvikle sig. Det er uklart hvornår den præcis slutter, da ungdom både kan forklares ud fra en følelse og ud fra de fysiske omstændigheder. Ungdommen bygger på udvikling, undersøgelse og forhandling (Graugaard, 2019). Sociologerne Anthony Giddens samt Thomas Ziehe mener, at ungdommen hænger sammen med individualiseringen, hvoraf der er kommet særligt fokus på hvad de unge præsterer samt deres individuelle identitetsdannelse på baggrund af deres præstationer (Katznelson & Sørensen, 2015). Det er under ungdommen at individet skal lære at blive selvstændig og begå sig i samfundet. Ungdomsårene er blevet længere end tidligere. Børn bevæger sig hurtigere over i ungdomsfasen, mens de unge bliver voksne senere. Det skyldes at der bl.a. er kommet en del mere fokus på individets gøre og kunnen i samfundet. Det forventes tidligere i livet, at individet tager ansvar for egen udvikling, ligesom det senere i livet forventes at individet er udviklingsparat og klar til at gribe nye udfordringer (ibid.).

Før i tiden var der ingen institutionelle tilbud for de unge i teenageårene. I 1940'erne kom klubtilbud til storbyerne, som i dag er med til at skabe rum for fællesskaber og udvikling i fritiden (Hansen, 2014). I ungdommen løsrives den unge fra sine forældre, men mangler stadig en voksen at forhandle deres valg med. Her bliver klubpædagogen relevant for de unge. Endvidere fylder sociale interaktioner en hel del mere i ungdomsårene. De unge bliver påvirket af den kultur som de er en del af. Unge

finder ofte deres relationer i skolen, institutioner eller gennem fritidsaktiviteter. Relationerne finder sted både i virkeligheden og i det digitale rum og får en afgørende betydning for identitetsdannelsen (Katznelson & Sørensen, 2015).

8.1.3 Identitet

Alle mennesker har en identitet, som er de kendetegn der beskriver og adskiller en person fra andre. Identiteten er med til at definere individets selv billede og menneskelige karakter. I løbet af ungdommen bliver individet bevidst om sin egen tilstedeværelse og identitet (Graugaard, 2019). *“Man skal gøre sig selv; gøre sin identitet”* (Illeris, 2009). I dag bliver identiteten bedømt ud fra hvad man gør, frem for hvem man er (Katznelson & Sørensen, 2015). Identiteten fylder i højere grad hos den enkelte i det moderne samfund, da det er op til den enkelte at “skabe” sig selv. Der er forskellige faktorer som har betydning for ens identitet, såsom de sociale og kulturelle omstændigheder individet begår sig i (Gilliam, 2017). Nogle træk fra identiteten er dynamiske, da identiteten ændrer sig ud fra hvilken kulturel gruppe man indgår i. Derudover bliver identiteten præget hele livet igennem af livserfaringer, læring, sociale konstruktioner osv. Identiteten vil derfor ikke være den samme hele livet igennem. Der vil dog være nogle træk som går igen eller er mere eller mindre konstante. Identitet kan opdeles i to; egen selvdefinition og andres definition af hvem man er. Den ene del præger den anden (ibid).

8.1.4 Digitale mediers betydning

De digitale medier fylder efterhånden i de fleste af danskernes liv. Undersøgelser viser at ca. 97% af de unge, har en profil på mindst et socialt medie (Dahl +, 2018). De mest brugte sociale medier blandt unge er Facebook, Snapchat og Instagram. Sociale medier kan defineres som internetsider, hvor det er muligt at interagere med hinanden. Sociale medier kan bruges som en måde at vise den side af sig selv frem, som man gerne vil identificeres med. Derfor fylder sociale medier en del gennem identitetsdannelsen, da det er op til den enkelte at “skabe” den version af sig selv, som andre kan få adgang til at se. De sociale medier bruges også som platform til at socialiserer sig med venner eller nye bekendtskaber (Navntoft, 2018). Jean Twenge mener, at der er en sammenhæng mellem digitale medier og trivsel. Endvidere mener hun ikke, at hendes påstand kan bevises endnu, da de sociale medier har en forholdsvis ny plads i samfundet (Schultz-Jørgensen, 2019).

Derudover er internettet blevet en platform for at se porno for langt de fleste. En undersøgelse viser at 93% mænd og 67% kvinder har set porno (Frisch, 2019). Undersøgelsen er lavet over en bred aldersgruppe, hvoraf størstedelen er mellem 15-29 år. Porno er lettilgængeligt og allesteds-

nærværende (Roien, Simovska & Graugaard, 2018). I porno ses nydelse i højere grad end samtykke, prævention, osv. (Harder, 2022). I dag får flere deres debut med at se porno, i ungdomsårene (Nørgaard, 2015).

8.2 Seksualitet, køn og krop

I dette afsnit vil jeg redegøre for seksualitet og belyse hvilken plads seksualitet fylder i hos individet. Jeg vil derefter fremhæve køn ud fra et normkritisk perspektiv og belyse kroppens forandring og betydning for unge.

8.2.1 Seksualitet

Alle mennesker er født med en seksualitet. Seksualitet er dynamisk og kontekstuel og kan derfor ikke defineres, uden at se på hvilken kontekst man er i samt hvilke sociale konstruktioner der spiller en rolle (Graugaard +, 2019). Seksualiteten kan forstås gennem tre afgørende elementer; biologisk, psykisk og socialt. Biologisk og psykisk er det først i puberteten, altså når børn bliver til teenagere, at deres lyst bliver seksuel på en "voksen" måde (Zeuthen, 2019). Det sker i takt med at kroppen udvikler sig og hjernen bliver mere bevidst om kroppens handlinger (Graugaard, 2019). Det er også i puberteten at individet orienterer sig om sin seksualitet og sin seksuelle orientering. Der findes flere forskellige seksuelle orienteringer. De mest udbredte er heteroseksualitet, homoseksualitet og biseksuel. Ud over at være seksuelt tiltrukket af andre, findes der også nogen som ikke/eller kun i en mindre grad er seksuelt tiltrukket af andre. De defineres som asekuelle (Den Store Danske, 2022). Ifølge SEXUS er under 1% af den danske befolkning asekuel (Frisch, 2019).

8.2.2 Køn

De fleste mennesker vil opdele køn i to; mand og kvinde. Allerede mens fosteret er inde i moderens mave, kan det biologiske køn defineres gennem en scanning. Judith Butler, som er socialkonstruktivist inden for køn, mener at køn bliver skabt ud fra det sprog vi bruger om det. Hun mener at sproget er med til at skabe vores virkelighed (Roien +, 2018). Butler forstår køn som noget man gør fremfor noget man er. Det er ikke alle mennesker, som føler at de passer til det køn de har fået givet ved fødslen. Der skelnes der mellem kønsidentitet, kønsudtryk samt køns karakteristika. Kønsidentitet er det oplevet køn. Kønsudtryk defineres gennem udseende. Køns karakteristika er det biologiske køn, som defineres ud fra kønskromosomer og kroppens fysik (Emu-redaktionen, 2022), altså mand eller kvinde. De seneste år har køn været til stor diskussion i samfundet. Her diskuteres der normkritisk

pædagogik, transkønnede operationer for børn (Andersen, 2019), kønsneutralitet i det offentlige rum (Ankerstjerne, 2020) samt hvorvidt man må antage hvilket køn folk er (Herlufsen, 2021). Gennem de seneste års debatter, er det ikke længere alle steder, hvor kønsidentiteten anses for at være en selvfølge. Derfor skal unge, som en del af deres identitetsdannelse, tage stilling til hvilket køn de identificerer sig med samt hvad de gerne vil omtales som. De fleste identificerer sig som ciskønnet, hvilket er det køn som stemmer overens med det biologiske køn. Der er tale om 0,5-2% af befolkningen, som identificerer sig som andet end ciskønnet (Hilden, 2020).

8.2.3 Krop

Alle mennesker fødes med en krop. Som en del af identitet, køn og seksualitet, har kroppen en stor betydning. Kroppen er det første som definerer det biologiske køn. Kroppens udseende påvirkes af individualiseringen og har derfor en enormt stor betydning for de unges selvbillede og identitetsdannelse (Graugaard, 2019). Ligesom at præstationssamfundet præger den enkeltes identitet, handlinger, karriere osv., præger præstationssamfundet også den enkeltes tilfredsstillelsen af sin egen krop (Katznelson, Pless, Görlich, Graversen & Sørensen, 2021). Det er den enkeltes ansvar at se godt ud, og skønhedsidealene er nærmest perfektionistiske. Selvom den enkelte står til ansvar for dets ydre, er det begrænset af den genetiske arv, som medfølges fra dets forældre. De grundlæggende kendetegn ved kroppen, kommer nemlig fra forældrene. Her er der bl.a. tale om race, øjenfarve, blodtype osv (Wiegaard, 2016). Kroppens struktur og stofskifte, som afgør hvorvidt individet tager let på eller taber sig, er også arveligt. Derfor vil individets mulighed for selv at "skabe" sit udseende være begrænset af genetik. Under puberteten begynder kroppen at forandrer sig fra barnekrop til voksenkrop og de fleste unge begynder at tage stilling til deres kropslige udseende (Graugaard, 2019). Bevidstheden om kroppens udseende, begynder at påvirke unges følelsesliv og identitetsdannelse (ibid.). Nogen kan have brug for at føle kontrol over hvordan kroppen ser ud, hvilket kan komme til udtryk gennem bl.a. træning eller i nogen grad spiseforstyrrelser. Kropsopfattelse hænger ofte sammen med trivsel. En undersøgelse lavet af VIVE i 2018, viser at over halvdelen af unge mellem 16-20 år, er utilfreds med deres krop (Dahl +, 2018).

9. Analyse

I dette afsnit vil jeg analysere på empiri fra feltarbejdet og inddrage relevant teori. For at understøtte opgavens problemformulering, er det relevant at se på, hvorfor det er vigtigt med seksualformidling hos unge, samt hvordan pædagogen understøtter formidlingen i praksis. Derfor vil analyseafsnittet være inddelt i disse to analysetemaer; unge længes efter seksualformidling og seksualformidling i pædagogisk praksis.

9.1 Unge længes efter seksualformidling

I mine interviews peger de unge på, at seksualundervisning i skolen er mangelfuld. De er selv blevet præget af samfundets individualiserede tilgang til køn, krop og seksualitet. I dette afsnit belyser jeg, hvordan unges seksualitet kommer til udtryk i UngeVærket, samt hvilken betydning sociale fællesskaber har i forhold til kønsidentitet og seksuel orientering. Endvidere fylder den digitale verden også en del hos unge, når det handler om kropsidealer og seksuel viden.

9.1.1 Samtaler om seksualitet i UngeVærket

I UngeVærket går de meget op i at rumme unges seksualitet. I mit interview med pædagogen, spurgte jeg hende om, hvordan UngeVærket arbejder med seksualitet hvortil hun svarede;

“Man kan sige at klubben som helhed har meget forskelligt fokus på de unges seksualitet. Men hvis vi tager udgangspunkt i UngeVærket, så har vi rigtig meget fokus på det i form af normkritisk pædagogik. Vi arbejder hele tiden med at gøre de unge opmærksomme på, hvad det er for nogle ord de bruger. (...) Derudover så arbejder vi rigtig meget med åbne kort. Det vil sige at hos os der bryder vi tabuer. Der er ikke noget forkert at sige, altså sådan når man snakker om sex er der ikke noget der er akavet. Vi kan godt sidde og snakke om onani eller hvem man synes er sød eller et eller andet, uden at det skal være akavet.” (interview - pædagog)

Pædagogen nævner, at institutionen er særligt opmærksom på emnet, og at de særligt arbejder med normkritisk pædagogik og vægter sprogbrugen højt. Hun nævner at de “bryder tabuer” ved at de åbent taler om seksualitet. Pædagogens brug af “tabu” viser, at hun mener det ses som negativt at tale om seksualitet. Hun fortæller, at de arbejder med at tale om sex og onani uden at det er akavet. Ud fra interviewets kontekst antages, at “vi” er pædagoger sammen med de unge. Pædagogen er medskabers

af et åbent forum, hvor samtaler som kan være svære at tage, bliver normaliseret. Det kan give plads til at unge får den formidling, som de efterspørger. Som en del af mine observationer, bevægede jeg mig rundt i UngeVærket og opsnappede små dele af de unges interne samtaler. Her blev sex og flirting italesat på daglig basis. Jeg overhørte bl.a.; *“Ej okay, var han hjemme hos dig i går? Har I bollet?”* (observation). Her taler de unge åbent om sex i et åbent rum i UngeVærket. Den ene spørger den anden direkte, om hvorvidt vedkommende har haft sex eller ej. Ud fra pædagogens svar på de pædagogiske overvejelser om seksualitet, ses en situation hvor der bliver spillet med åbne kort og talt om et emne, som for nogle kan ses som et tabu. I interviewet med en sexualist, spørger jeg hende om hun taler om sex med hendes venner, hvorefter hun svarer;

“Ja, det gør jeg. Men jeg føler da godt folk kan blive bedre til det. Nogle gange kan man godt føle, at man går meget alene med et eller andet. Det kan være vildt pinligt det her. Men ofte når man så har et spørgsmål og spørger sine venner, så kommer der en ret god respons, som ”ej det har jeg også tænkt over.” Nogle gange kan andre også stille et spørgsmål, som får en selv til at tænke over noget vigtigt.” (interview - sexualist)

Her belyser sexualisten vigtigheden af at tale om sex med sine venner. Gennem sexualistkurset bliver de unge præsenteret for, hvorfor det er vigtigt at begynde at tale højt om sex. Sexualisten fortæller, at det er vigtigt at tale om sex med sine venner for at dele viden og bryde med det tabu at det er pinligt at tale om. Dette peger også på pædagogens svar om institutionens værdier med at bryde tabuer og rumme det som kan føles akavet.

9.1.2 Sociale fællesskaber - kønsidentitet og seksuel orientering

Under mit feltarbejde observerede jeg forskellige små fællesskaber i UngeVærket. Jeg lagde særligt mærke til deres påklædning og sprogbrug, som blev to ydre artefakter for institutionskulturen. Her observerede jeg alt fra joggingtøj til små toppe og lårkorte nederdele. Nogle bandede meget og råbte højt, mens andre var stille og holdt sig for dem selv. Nogle af grupperne var inddelt ud fra deres valgte fritidsaktivitet. For at få et dybere indblik i et af de små fællesskaber, lavede jeg et gruppeinterviewet med tre som identificerede sig som nonbinære;

“Vi er nonbinære autister. Jeg har engang læst at autister har et særligt forhold til køns nominer og at de ofte føler at de ikke hører til et køn. Det kan være svært for os at føle at vi

hører til en del af samfundet og et køn. Så det der med at være pige føler vi ikke passer til os.”
(gruppeinterview)

I interviewet nævner deltageren, at deres kønsidentitet ikke stemmer overens med deres køns karakteristika. Her er der bl.a. følgende to ting på spil; identitet og fællesskab. Deltageren omtaler dem som nonbinære autister og kommer sig selv og de andre i to navngivne kasser, som er med til at definere hvem de er. Derudover taler deltageren på vegne af de andre, ved at tale i “vi”. Her kommer fællesskabet i fokus, hvilket gør mig nysgerrig på, hvilke andre artefakter som indikerer kulturen i fællesskab. Jeg observerer at de alle tre har samme frisure farvet i forskellige farver, hvilket viser deres kønsudtryk. Gennem interviewet lægger jeg mærke til, at de er enige i det meste og at fællesskabet iblandt dem fylder en del, hvoraf de fællestræk belyser, at deres fællesskab imellem får indflydelse på deres identitet (Gilliam, 2017). Enigheden i gruppen bliver tydelig i interviewet når de siger ”vi” og ”os”, hvilket skaber et synligt sammenhold dem imellem. Deres kønsidentitet, fælles diagnose samt normkritiske tilgang bliver deres fælles tredje. Deres kritiske tilgang til kønsnormer, får mig til at undre mig over, hvorvidt problemet ligger i begrænsningen af de to muligheder af køn eller i stigmatiseringen af de to køn. Ved at have flere køn giver det i stigende grad flere muligheder med plads til at rumme en større diversitet af køn;

”(...) Også på dette punkt er teenagere pragmatiske traditionalister, og under den stereotype overflade vil der ofte gemme sig et langt mere broget mulighedsrum, fordi unge er vokset op med en skandinavisk ligestillingsdiskurs, hvor ”kønnet” for længst er blevet demokratiseret og udnævnt til en social konstruktion snarere end en naturbestemt skæbne.” (Graugaard, 2018)

Ifølge Graugaard, opstår der flere muligheder for individet, ved at kønnet betragtes som en social konstruktion. Graugaard omtaler de unge som “pragmatiske traditionalister”, hvilket er modsigende begreber. Pragmatisk forstås som at være praktisk og realistisk (Den Store Danske, 2020), hvorimod traditionalist bygger på at gøre hvad man plejer at gøre (Den Store Danske, 2009). De to modsætninger forklarer individualiseringens paradoks og Graugaards beskrivelse af et “broget mulighedsrum”. Han nævner samtidig at unge i dag er vokset op i en kultur, hvor der i højere grad er flere muligheder. Flere valgmuligheder kan være med til at vanskeliggøre identitetsdannelsen, da individualiseringens præstationspres finder sted hvor der er mange muligheder (Sørensen +, 2018). Ud over at kønnet som social konstruktion er blevet et mulighedsrum, er seksuel orientering også i stigende grad blevet mere

flydende. I gruppeinterviewet nævner to ud af tre, at de ud fra deres seksuelle orientering, identificerer sig som asexuelle. Den ene deltager forklarer;

“Jeg identificerer også mig selv som asexuel. (En anden deltager bryder ind: “Yeah! Også mig!” hvorefter de giver high-fives og fortsætter med at fortælle). For mig er det at jeg ikke har nogen seksuel attraktion. Når jeg ser nogen på gaden, tænker jeg aldrig ”uhh dig vil jeg have sex med!” Det sker bare ikke. Jeg er også et sted på det aromantiske plan. Taget i betragtning af at vi har været sammen i snart 1 år (omtaler sig selv og en anden deltager). Jeg har selv prøvet at slå det op på nettet og undersøge det. Men det er ret neutralt for mig at snakke om. Jeg kan stadig blive liderlig. Jeg ser bare ikke folk og tænker, at dem kunne jeg godt tænke mig at have sex med. Jeg ser på en person og tænker, ”dig kunne jeg godt tænke mig at være sammen med.” Er det en jeg kan lide og er personligheden god. Og hvis det er seriøst, så kan vi stadig godt lave noget seksuelt. Det er bare ikke sådan, ”nu tager jeg ned på klubben og så finder jeg en.” (gruppeinterview)

Deltageren har en seksuel orientering som asexuel. Deltageren beskriver at seksuelle lyster stadig finder sted, men at det er begrænset. Eftersom undersøgelser fra Projekt SEXUS viser, at det kun er 1% af den danske befolkning som er asexuel, forbavser det mig at to ud af tre har denne seksualitet. Det kan derfor også forstås som et udtryk for at de påvirker hinandens seksuelle orientering samt at deres seksuelle orientering bliver en del af deres identitet. Endvidere lagde jeg mærke til deres interaktion med hinanden. Den ene afbryder for at fortælle at de har noget tilfælles og giver en high-five. Her bliver fællesskabet igen tydeligt, da deres enighed bliver bekræftet af en high-five og ved at deltageren afbryder den anden, for at stemme overens med det der bliver sagt. I forlængelse af interviewet, bliver jeg nysgerrig på hvor deres primære viden om sex og seksualitet kommer fra. En af deltagerne nævner, at vedkommendes primære viden om krop, køn og seksualitet kommer fra vennegruppen. Deltageren nævner at de er meget engagerede i LGBT+ i vennegruppen; *“Vi har altid talt meget om LGBT+ i vores fælles vennegruppe i skolen.” (gruppeinterview)*. Deres vennegruppe forholder sig en del til LGBT+, som er inspireret af Butlers perspektiv på køn og seksualitet. Deres viden om de forskellige begreber og deres egen seksuelle orientering, virker til at være inspireret af LGBT+s hjemmeside og begrebsforklaring (LGBT+ Ordbog, 2021), ud fra den måde som de bl.a. definerer asexualitet på.

9.1.3 En digitaliseret verden

Digitale medier har stor indflydelse på unges identitetsdannelse. Ifølge Graugaard er de unge “førstegenerationssenmodernister” og er født ind i et digitaliseret samfund (Graugaard, 2018). De unge nævner digitale medier i en eller anden regi under interviewene;

“Jeg bruger internettet. Det er nemt og gør det helt anonymt. Hvis man har et konkret spørgsmål, er det lettere bare lige at slå det op selv. Det er i hvert fald meget akavet hvis man skal spørge en ven eller en forælder.” (gruppeinterview)

“ (...) Da jeg var yngre søgte jeg mig rigtig meget frem til det på internettet efter ”hvad betyder det her” eller ”hvorfor er min menstruation sådan her i dag og hvorfor var den ikke det sidste gang.” (interview - sexualist)

Ovenstående udsagn belyser, at den digitale verden fylder hos de unge. I gruppeinterviewet samt interviewet med sexualisten, fortæller de at de bruger internettet som platform for søgning efter viden. Nyere forskning viser, at der er en sammenhæng mellem mental trivsel og digitalisering (Børnenes Vilkår, 2022). Digitale medier skaber flere muligheder. Som tidligere nævnt, mener Jean Twenge, at digitale medier påvirker unges trivsel, da de unge bliver præsenteret for det “perfekte” kropsideal (9.1.4). I gruppeinterviewet nævner en af de unge, at instagram er med til at sætte et ideal for, hvordan man skal se ud;

“Jeg sammenligner mig af og til på instagram. Det er her jeg finder ideer til hvilken tøjstil jeg vil have og hvordan mit hår skulle se ud. Nogle gange kan jeg godt sidde på insta i flere timer. Så kan jeg godt komme til at sammenligne mit udseende med andre.” (gruppeinterview)

Ud fra interviewet, belyser deltageren at digitale medier får indflydelse på sit selvbillede. Det bekræfter, at den digitale verden er med til at skabe et sammenligningsgrundlag for den virkelige verden, da der er kommet en større synlighed af samfundets perfekte ideal. Sammenligningen med andre er ikke længere noget som kun foregår i det offentlige rum - nu foregår det også i det private. Ifølge gruppeinterviewet, bliver digitale medier deres primære formidling af seksualitet. Som del af denne viden, bliver porno nævnt. Uanset om unge aktivt opsøger porno, vil de blive eksponeret for det på de digitale medier, hvilket gør at unge bliver nødt til at forhandle porno, da det er blevet en udbredt del af

samfundet. Ifølge Graugaard, er unge kritiske overfor den pornografiske verden og er i stand til at adskille porno fra den virkelige verden (Graugaard, 2018). Alligevel nævner alle deltagerne fra gruppeinterviewet, at de har stiftet bekendtskab med porno inden de havde deres seksuelle debut, og at de kan have svært ved at adskille porno fra virkeligheden;

“Jeg begyndte at se porno da jeg var ca. 13 år (“også mig,” siger de andre to). Jeg kunne godt se, at det var skuespil, men jeg levede mig alligevel ind i det. Det var gennem porno jeg senere hen lærte om de forskellige stillinger og om BDSM. Det gjorde mig særligt nysgerrig på BDSM.” (gruppeinterview)

I gruppeinterviewet fortæller deltagerne, at de alle stiftede bekendtskab med porno i starten af teenageårene. De nævner, at de er klar over, at porno ikke er virkelighed, men at de alligevel bruger porno til at lære om forskellige sexstillinger og subkulturer inden for den seksuelle verden. Porno bliver derfor brugt som en platform for seksuel viden for dem. Det kan være udfordrende for de unge at være kritiske da de fleste unge undgår at tale om porno, og deres verden bliver viklet ind i den digitale verden. I mit interview med en pædagog nævner hun;

“Når vi f.eks. taler om porno, ved de fleste godt at det ikke er virkelighed. Men de bliver alligevel overrasket når jeg fortæller dem, at de kvindelige pornoskuespillere ofte afbleger deres numsehul, fordi det normalt er mørkt, hvilket ikke ser lige så pænt ud. Det kommer altid virkelig bag på de unge, hvor meget af porno der egentlig er fake. Men de mangler nogen til at vejlede dem.” (interview - pædagog)

Pædagogen bekræfter, at de fleste unge er klar over at porno er fiktivt. Alligevel er der detaljer som kommer bag på de unge, når hun informerer om hvor meget der er fiktion af porno. Hun nævner at de mangler nogen til at vejlede dem. Hertil mener Graugaard også, at porno bør blive implementeret i seksualundervisningen, for at give unge et kritisk syn på den digitale fremstilling af sex (Nørgaard, 2015). Dette leder op til det næste afsnit om seksualformidling i pædagogisk praksis.

9.2 Seksualformidling i pædagogisk praksis

Seksualformidling i pædagogisk praksis, har jeg delt i to; seksualundervisning i skolen og seksualformidling i UngeVærket.

9.2.1 Seksualundervisning i skolen

Som tidligere nævnt, kom seksualundervisningen på skoleskemaet i 1970'erne (8.1). "De fælles mål" blev indført for at de unge opnår den rette læring. I gruppeinterviewet spørger jeg ind til den seksualundervisning de får i skolen, hvortil en af dem svarer; *"Der burde være meget mere seksualundervisning i skolen. Vi har kun haft det 3 gange."* (gruppeinterview). I interviewet med sexualisten svarer hun; *"(...) Jeg har aldrig selv har oplevet den seksualundervisning som der faktisk er behov for. I stedet ender man ofte med selv at skal sidde og søge sig frem til nogle spørgsmål som man havde."* (sexualist). Ud fra de to interviews, efterspørger de begge en bedre undervisning i skolen. De fortæller, at de gerne vil have mere seksualundervisning og at undervisningen skal forbedres;

"Altså jeg synes at det er meget fint, at man kan lære om det ovre i skolen, men måden det bliver gjort på er ikke den bedste. Det der med at der bare kommer en lærer ud på alles vegne og begynder at tale med hele klassen. Der er ofte folk som gør grin med det eller begynder at fjolle, så det går det ud over dem som faktisk gerne vil lære om det. Jeg talte med en ven på et tidspunkt om, at det kunne være fedt hvis man blev delt op i mindre grupper med ens venner. Jeg mener derfor, at det vil være bedre hvis man bliver undervist i mindre grupper på skolen, frem for i hele klassen. Evt. med en underviser der kommer rundt til alle grupperne med nogle spørgsmål og opgaver man kan lave." (gruppeinterview)

Deltageren fortæller, at det ofte bliver dårlig undervisning, når undervisningen foregår i klassen, da der ofte er nogle elever som ender med at forstyrre. Deltageren kommer med et løsningsforslag om, at undervisningen vil blive bedre, hvis klassen blev opdelt i mindre grupper. En anden deltager foreslår at underviseren skal være af en gæstetaler udefra;

"Jeg synes den bedste måde at lære det på, er når man får nogen på besøg udefra. Jeg har virkelig haft en dårlig undervisning i folkeskolen og synes det er ærgerligt at der ikke er mere af det senere hen." (gruppeinterview)

I gruppeinterviewet fortæller deltageren, at seksualundervisning bliver bedre når der kommer en udefra og underviser. I forlængelse af dette, nævner Line Roien;

“(...) Seksualundervisningen kan desuden inddrages i den understøttende undervisning, der har til formål at sikre faglig fordybelse, samt at eleverne møder variation i måder at lære på, fx ved at møde andre undervisere end deres faste lærere, herunder pædagoger, sundhedsplejersker og eksterne gæsteundervisere.” (Roien, 2018)

I citatet belyser Roien, at eleverne har brug for at møde en større variation i undervisningen. Hun nævner tværprofessionelt samarbejde, som en løsning på en god seksualundervisning. Her nævner hun bl.a. pædagoger som en mulighed. I interviewet med pædagogen mener hun også, at det skal være gæsteundervisere der underviser, frem for de unges faste lærer;

“I skolen bliver det hurtigt for grænseoverskridende og intenst. Her er det ofte Poul fra biologi som underviser, hvor de skal stille et intimt spørgsmål, efterfulgt af at de skal kigge ham i øjnene til biologi de efterfølgende dage. Det gør ofte at de holder sig tilbage med at spørge. Og de har så mange spørgsmål og er super nysgerrige om emnet. Der er meget af det som er nyt for dem, og pludselig skal de lære en hel del om en masse nye ting, som de ikke vidste før. Derfor er det vigtigt at de har et sted, hvor de kan gå hen med deres spørgsmål.” (interview - pædagog)

Pædagogen forklarer, at det let bliver grænseoverskridende med seksualundervisning i skolen, når underviseren er deres lærer. Hun fortæller, at de unge har mange spørgsmål, som de mangler svar på. I interviewet stigmatiserer pædagogen seksualundervisningen i skolen, ved at påpege at underviseren ofte er en biologilærer, som skal svare på intime spørgsmål fra eleverne. Pædagogen siger; *Derfor er det vigtigt at de har et sted hvor de kan gå hen med deres spørgsmål*, hvoraf hun umyndiggøre skolens undervisningsrum som en mulig platform for seksuel viden. Dette gør hun på baggrund af, at hun mener de unge undgår at stille spørgsmål i undervisningen, da det er for grænseoverskridende. Tabel 1.3 fra bogen; *Seksualitet, skole og samfund*, viser hvad unge primært efterspørger hos en god seksualunderviser. Her nævnes bl.a. *At have viden og ekspertise inden for seksuel sundhed, at have et positivt og fordomsfrit syn på seksuelle emner og at kende til værdier og acceptere, at de ofte er seksuel aktive.* (Roien +, 2018). Tabellen illustrerer at det ikke kun er pædagogen fra UngeVærket

eller gruppeinterviewet, som efterspørger bedre undervisere. Denne efterspørgsel fra unge, sætter krav til seksualunderviseren.

9.2.2 Seksualformidling i UngeVærket

I interviewet med pædagogen, fortæller hun om hvordan UngeVærket arbejder med seksualformidling;

“Det gør vi både i form af at vi har vores sexualister, som er ung til ung formidling i seksualundervisning, kærlighed, kønsforståelse og alt muligt andet. Det er faktisk bare at være ung og så formidler vi også igennem at vi har trivselsspor, som vi har 2 gange om ugen, hvor de unge kan komme ned foran vores køkken og få en kage og få lov til at stille spørgsmål og tale omkring de ting der kan være svære, som rigtig tit ender i en snak om sex. Derudover har vi de små uformelle samtaler med de unge, når vi danner relationer og snakker med dem omkring emnet, hvor vi går meget ind for et åbent sind og snakker åbent med de unge om det de spørger om.”
(interview - pædagog)

Pædagogen påpeger vigtigheden af ung til ung formidling, som i UngeVærket foregår ved at sexualisterne laver seksualformidling til andre unge;

“Der sker bare et eller andet når det er unge, som er ude og formidle til andre unge. Der er en anden form for respekt. Man er som ung mere påpasselig eller stille. Jeg læste en artikel om det. For de unge virker det mere som om at ens vens storebror kommer og taler - Så lytter man bare!” (interview - pædagog)

Pædagogen lægger vægt på at hendes opgave er at skabe rammerne og klæde de unge på til at formidle til andre unge; *“Fordi mit arbejde handler om at styrke ung til ung formidlingen. Og fordi ung til ung formidling fungerer bedre end voksne der står og fortæller.”* (pædagog) Hun påstår, at det seksualformidling bedst finder sted ved ung til ung formidling. Pædagogen nævner også, at hun ofte formidler gennem uformelle samtaler med de unge. Det er ofte gennem relationsdannelse med de unge, at hun opnår disse samtaler. Pædagogen formidler også formelt i UngeVærket, ved at afholde “trivselsspor.” Under trivselsspor får de unge mulighed for at tale om de “svære emner,” som ofte er sex og intimitet. En af aftenerne gør jeg mig følgende observation;

En pædagog holder frivillig trivselsspor. Her medbringer hun nogle spørgsmålskort, papir, en hat og nogle småkager. Hun går rundt på gangene og spørger de unge om de har lyst til at være med. Hun får samlet 5 unge på 13-15 år. De starter med at lave anonyme spørgsmål, som de kommer i en hat. Herefter læser pædagogen spørgsmålene højt og beder alle om at sige deres mening. Et af spørgsmålene handler om, hvor mange man har været i seng med. De fleste unge svarer et tal mellem 0-10, hvor pædagogen svarer et sted mellem 40-50. De er meget ærlige med deres tal og erfaringer. En af de unge spørger mig om mit nummer, hvor jeg svarer; "et sted mellem 0-100," hvorefter en af de andre udbryder; "Okay, du vil skrive en opgave om sex, men du vil ikke sige dit tal?!" (observation)

Efter denne observation, reflekterede jeg over hvorvidt jeg kunne have handlet anderledes. Pædagogen svarede et ca. tal, da hun blev spurgt, men jeg følte at det ville være grænseoverskridende for mig at svare ærligt. Selvom rammerne blev lagt op til en ærlig snak. Dette fik mig til at overveje hvor tydelig grænsen er for privatliv i institutionen, når den formelle samtale lægger op til et svar. Hvis jeg synes at det er grænseoverskridende at svare, er det muligt at nogle af de unge har samme oplevelse. Intentionen med trivselsspor er at bryde tabuer og rumme den enkelte, men kan institutionskulturens rammer blive for åbne til at rumme alle?

10. Diskussion og perspektivering

Diskussionen belyser hvordan seksualformidling kan understøttes i klubtilbud. I forlængelse af analysen, vil jeg i følgende afsnit diskutere og perspektivere et par af de dilemmaer, som identificeres på baggrund af analysen. Endvidere vil jeg inddrage handlemuligheder til hvordan seksualformidlingen kan understøttes og udføres i klubtilbud.

10.1 Seksualformidling i UngeVærket

Jeg har været positiv overrasket over den seksualformidling, som finder sted i UngeVærket. Jeg er blevet præsenteret for bl.a. sexualisterne, uformelle samtaler og trivselsspor. Jeg har været særligt opmærksom på, at denne institution arbejder mere med normkritisk pædagogik, end mange andre institutioner i samfundet. De unge fra mit gruppeinterview er mere oplyst om køn og seksualitet end mange andre unge, hvilket min empiri bærer præg af. Projekt SEXUS viser at 55,4% ud af 22.801 personer, mener at seksualundervisningen i grundskolen har været dårlig. Her er det især folk udenfor

Københavns Kommune, som har haft en negativ oplevelse med seksualundervisning, hvilket bekræfter at Københavns Kommune arbejder mere med seksualformidling, end de fleste andre kommuner i landet.

I UngeVærket bliver jeg opmærksom på, at det ofte er den samme pædagog, som arbejder med seksualformidling. Det er en kunst at lave seksualformidling professionelt og personligt, uden at inddrage noget privat, da de fleste erfaringer med seksualitet foregår privat. Ud fra Graugaards påstand om at individualiseringen påvirker unges seksualitet, mener Katznelson og Sørensens også at individualiseringen påvirker unges identitetsdannelsen. Det får mig til at tænke; Kan pædagoger bruge de samme metoder i praksis, som de bruger til at arbejde med identitetsdannelse? Eller grundlæggende trivsel? Eftersom der er stor mangel på materiale til seksualundervisning og at det kan være et vanskeligt emne at tale om, kan en mulighed være at undervisningen kan finde inspiration fra andre områder i den pædagogiske praksis. Institutionen arbejder bl.a. med trivsel på flere måder. Institutionen har et rum, hvor de unge altid har mulighed for at få en samtale med en pædagog. Derudover kan de unge tilmelde sig et forløb, hvis deres forældre er blevet skilt for nyligt. Strukturen på forløbet, minder om trivselsspor, bortset fra at forløbet kræver tilmelding og dermed har de samme tilmeldte hver gang. Hvis seksualformidling skulle foregå på samme måde, vil det være en fordel at have et tema som samler de unge, da seksualformidling som begreb kan virke overvældende for nogle. Det kunne f.eks. være skak & snak eller boller & brevkasse.

I slutningen af forrige kapitel (10.2.2), identificerer jeg et etisk dilemma under trivselsspor. Pædagogen arbejder ud fra nogle samtalekort, som skal indlede til snak om krop, køn og seksualitet. Jeg observerer at de fleste af spørgsmålene handler om, hvad og hvor meget man har prøvet seksuelt, hvilket giver mig grund til at tænke over konsekvenserne af dette samt hvorvidt det egentlig er seksualformidling. Denne type samtale, kan være med til at nære tabuet bag emnerne, selvom samtalen skal være med til at gøre det modsatte. Ifølge "de fælles mål", skal seksualundervisning være informerende - ikke diskuterende (Roien, 2018). Undervisningen skal lægge op til at de unge former deres egne værdier og holdninger, men skal ikke diskutere dette med underviseren. Eftersom denne formidling finder sted i en ungdomsklub, er den diskuterende del måske nødvendig for at få de unges opmærksomhed og for at guide dem ind i en diskuterende samtale. Derfor kan den diskuterende del af seksualformidling være en fordel. UngeVærkets arbejde med seksualformidling får mig til at reflektere over, hvorvidt formidlingen kan tangere over i den modsatte retning og blive for åben. De

unge lærer at tale åbent om emner, som normalt anses som tabuer at tale om. Kan det være at det ikke er alt man skal tale om? I så fald hvor går grænsen? Hvis de unge lærer at tale åbent om deres sexliv, kan det blive svært for dem at mærke deres egne samt andres grænse. Dette sker f.eks. under trivsels-spør (10.2.2), da en af de unge går over min grænse - og måske sin egen? Jeg talte efterfølgende med pædagogen hvortil hun svarede, at de unge ofte lyver når private samtaler finder sted. Dette kan være et tegn på, at aktiviteten er grænseoverskridende og bliver endnu et sted, hvor det er et tabu at tale ærligt om tanker og følelser. Efter min oplevelse til trivselsspør, tænker jeg at dilemmaet må ligge i spørgsmålene og ikke nødvendigvis i aktiviteten. En ugentlig samtale med en pædagog og andre unge, ser jeg som en god måde at lave seksualformidling på, da det er frivilligt og pædagogen får skabt et trygt rum til at tale om emnet gennem relationsarbejde. Hertil kan en handlemulighed være at indføre nogle samtalekort, som giver samtalen en større variation af seksualformidling, og som omhandler emner hvor de unge ikke behøver at udlevere deres egne seksuelle oplevelser. Samtalekort kan blive introduceret af en pædagog, og kan med fordel udføres med en pædagog til stede - men kan også benyttes af de unge uden en pædagog. Samtalekortene kan indeholde emner som køn, samtykkeerklæring, krop, grænser, følelser, onani, porno osv. Denne idé har jeg præsenteret for afdelingslederen af UngeVærket, Susan Jakobsen, under min faglige drøftelse med praktikstedet. Hun var positiv over ideen og udtrykte at institutionen værdsætter et kritisk syn på deres pædagogiske praksis, da de ofte oplever at blive interne personalet imellem. Endvidere tilføjede hun, at målgruppen er vigtig når man taler om seksualformidling, da det er forskelligt fra ung til ung, hvor meget formidling de efterspørger.

10.2 Seksualundervisning i skolen

Roien mener, at god seksualundervisning i skolen, er med gæsteundervisere udefra. Det samme mener deltagerne i gruppeinterviewet. Dette løsningsforslag gjorde mig nysgerrig på, hvordan det vil fungere i praksis. Derfor har jeg været ude på et par forskellige skoler i 8-9. klasse, og lavet seksualundervisning i samarbejde med NGO'en, Girltalk. Fordelen ved ikke at kende klasse; de unge var åbne og deltagende, da vi var gæster udefra. Fordelen ved at kende klassen; de ville have haft mulighed for at komme med spørgsmål efterfølgende. Jeg kom bl.a. ud på en skole tæt på UngeVærket og endte i en klasse, hvor en af de nye sexualister går. Det var en god oplevelse, da jeg havde en relation til ham. Derfor mener jeg, at det er en fordel hvis det er en pædagog fra den nærmeste klub, som kommer ud på skolerne og laver seksualundervisning. Hertil kan det også være en fordel at lave tværprofessionelt samarbejde ved at inddrage sundhedsplejersker, sexologer, psykologer osv., da det

vil skabe en bredere viden og forståelse af området. Sexualister er også en måde hvorpå, seksualundervisningen kommer fra eksterne undervisere. Her arbejder klubben i samspil med skoler fra kommunen, da de tilbyder gæsteundervisning. Denne undervisning kommer fra jævnaldrende, hvilket både kan være en fordel og ulempe. Noget som kom bag på mig er, at de unge skal tale ud fra deres egne erfaringer. Dette fik mig til at stille kritiske spørgsmål til pædagogen, om hvorvidt de unge passer på deres privatliv når de underviser. Pædagogen har dertil forklaret, at hun er i tæt kontakt med de unge og altid tjekker op på dem efterfølgende.

11. Konklusion

I denne opgave har jeg forsøgt at besvare følgende problemformulering:

Hvordan forholder unge sig til seksualformidling og hvordan kan dette understøttes og udvikles i klubtilbud?

Under feltarbejdet møder jeg nogle unge, som i den grad forholder sig til seksualformidling i en eller anden forstand. Ifølge Graugaard, bygger ungdommen på udvikling, undersøgelse og forhandling (Graugaard, 2019). Derfor er det relevant at de unge forholder sig til seksualformidling, da seksualitet i høj grad er noget som bliver udviklet, undersøgt og forhandlet. I fritidsområdet er seksualundervisning ikke officielt en del af det pædagogiske arbejde, og derfor er denne "undervisning" ikke nødvendigvis implementeret. På UngeVærket understøttes og udvikles seksualformidling i praksis. Institutionen arbejder med at bryde tabuer og tale åbent om køn, krop og seksualitet og arbejder fortsat med at forholde sig normkritiske og dygtiggøre deres pædagogiske praksis. Til trods for at institutionen arbejder med normkritisk pædagogik, er det ikke alle medarbejdere, som er klædt på til at lave seksualformidling. Dette understøtter at der fortsat er brug for bedre undervisning til pædagogerne samt materiale som let kan etableres i praksis. Endvidere bliver fritidsklubben et mulighedsrum for at lave en bedre seksualformidling, da pædagogen har en anden relation til de unge end læreren samt at rammerne er anderledes end i skolen.

I gruppeinterviewet nævner de unge, at deres primære seksuelle viden kommer fra internettet og vennegruppen. Her bliver især porno nævnt, som en platform for læring. Ifølge mit interview med en pædagog samt en artikel med en udtalelse fra Graugaard, mener de at porno bør implementeres i seksualundervisningen. Endvidere efterspørger de unge en bedre undervisning og de kommer selv

med løsningsforslag til hvordan underviserne kan forbedre seksualundervisningen i skolen. Her nævner de bl.a. at undervisningen kan foregå i mindre grupper, eller at underviseren med fordel kan være en gæsteunderviser udefra som bl.a. pædagoger. Det kan ud fra opgaven konkluderes, at der er behov for at pædagoger beskæftiger sig med seksualformidling.

12. Litteraturliste

12.1 Bøger & kapitler

Aagerup, L. (2015) Pædagogens undersøgelsesmetoder (1. Udgave). (s. 33+109). Hans Reitzels Forlag.

Dahl, K. M., Pedersen S. H., Østergaard S. V. & Østergaard, J. (2018). Unges opfattelser af køn, krop og seksualitet. VIVE og forfatterne. (s. 8+22)

Cawood, Sarah H. (2008). Enactende kræfter og subjektiveringsprocesser. *Velkommen til Pussyland: Unge positionerer sig i et seksualiseret landskab*. (s. 34-36). Unge Pædagoger.

Gilliam, Laura. (2017). Identitet, kategoriseringer og sociale dynamikker. *Pædagogisk antropologi*. (s. 121+124). Hans Reitzels Forlag.

Graugaard, Christian (2018). Forhandling og forvandling - senmoderne pejlemærker. | L. A. Roien, V. Simovska & C. Graugaard (red.) *Seksualitet, skole og samfund* (s.191+201). Hans Reitzels Forlag.

Graugaard, Christian. (2019). Ungdommens seksualitet. | C. Graugaard, A. Giraldi & B. Møhl (red.), *Sexologi - faglige perspektiver på sexologi*. (s. 235-236). Munksgaard.

Graugaard, C., Giraldi, A. & Møhl, B. (2019). Hvad er seksualitet og seksuel trivsel? | C. Graugaard, A. Giraldi & B. Møhl (red.), *Sexologi - faglige perspektiver på sexologi*. (s. 39). Munksgaard.

Hansen, Christian S. (2014). Ungdomsklubbernes og gadeplansarbejdets historie og aktualitet. *Unge livsvilkår: muligheder, risici og professionelle udfordringer*. (s. 50). Akademisk Forlag.

Illeris, Knud (2009). Individualisering og standardisering. *Ungdomsliv: mellem individualisering og standardisering*. (s. 39+46). Samfundslitteratur.

Katznelson, N. & Sørensen, N. U. (2015). Unges identitetsdannelse i forandring. I: Sørensen, M. *Skole- og fritidspædagogik* (s. 181-183). København: Akademisk Forlag.

Roien, Line A. (2018) "Fælles mål" for seksualundervisningen - rammer, udfordringer og handlemuligheder. | L. A. Roien, V. Simovska & C. Graugaard (red.) *Seksualitet, skole og samfund* (s. 101). Hans Reitzels Forlag.

Roien, L. A., Simovska, V. & Graugaard, C. (2018) Seksualundervisningen i skolen - historie, kontekst og didaktik. | L. A. Roien, V. Simovska & C. Graugaard (red.) *Seksualitet, skole og samfund* (s. 13+20). Hans Reitzels Forlag.

Schein, Edgar H. (1994). Afdækning af kulturniveauer. *Organisationskultur og ledelse*. (s. 24-34). Forlaget Valmuen.

Schultz-Jørgensen, P. & Broström, S. (2019). *Pædagogik mellem skole og fritid: Grundbog til pædagoguddannelsen*. Dafolo. (s. 20-24+82).

Frisch, M. Moseholm, E. Andersson, A. Andresen, J. B. & Graugaard, C. (2019). Sex i Danmark: Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018. (s. 10+254+531). Statens Serum Institut og Aalborg Universitet.

Sørensen, N. U. Löfgren-Mårtenson, C. & Månsson, S. (2018). Unge i klemme - nye udfordringer, grænser og gråzoner. | L. A. Roien, V. Simovska & C. Graugaard (red.) *Seksualitet, skole og samfund* (s. 209-221). Hans Reitzels Forlag.

Wiegaard, Lone (2016). Menneskets fysiske, motoriske og sansemæssige forudsætninger og udvikling. | D. Gravesen (red.), *Pædagogik - introduktion til pædagogens grundfaglighed*. (s. 106). Hans Reitzels Forlag.

Zeuthen, Katrine (2019). Barndommens seksualitet. | Graugaard, C., Giraldi, A. & Möhl, B. (red.), *Sexologi - faglige perspektiver på sexologi*. (s. 220). Munksgaard.

Østergaard, Charlotte. (2017). Observation i pædagogiske kontekster. *Empiriske undersøgelser og metodiske greb - grundbog til de pædagogiske professionsuddannelser*. (s. 27+32). Hans Reitzel.

12.2 Websider

Andersen, Anita (2019). Lokaliseret d. 18. november 2022 på Information: <https://www.information.dk/debat/2019/11/transkoennede-boern-adgang-hormonbehandling>

Ankerstjerne, Magnus (2020). Lokaliseret d. 19. november 2022 på TV2 Lorry: <https://www.tv2lorry.dk/koebenhavn/koebenhavns-foerste-offentlige-koensneutrale-toilet-aabner-under-raadhuspladsen>

Bomholdt, Karen L. (2015). Lokaliseret d. 18. november 2022 på DR Historie: <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/historie/45-aar-med-sex-paa-skoleskemaet>.

Digitale mediers betydning for børn og unges trivsel (2022). Lokaliseret d. 21. november 2022 hos Børnenes Vilkår: https://bornsvilkar.dk/cfb-artikel/digitale-mediers-betydning-for-boern-og-unges-trivsel/?gclid=Cj0KCQiA4OybBhCzARIsAlcfn9mxxmJzwPW4mF44xnKrrsz8WD5SU-Zfu2pFq4kDjPr9R2b6mXXwQPr_QaAlCOEALw_wcB

Emu-redaktionen (2022). Lokaliseret d. 18. november 2022 på EMU Danmarks Læringsportal: <https://emu.dk/grundskole/demokrati-og-faellesskaber/trivsel-og-tryghed-lgbt-elever/viden-og-fakta-om-lgbt?b=t6-t414-t5443>

Folkeskoleloven (2020). Lokaliseret d. 22. december 2022 på Retsinformation på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1396>

Harder, Sidsel (2022). Lokaliseret d. 21. november 2022 på Information: <https://www.information.dk/debat/2022/09/danmark-diskuterer-porno-ser-bare-kan-gaa-unges-seksualitet>

Hilden, Malene (2020). Lokaliseret d. 21. december 2022 på Sundhed.dk: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/sundhedsoplysning/lgbt/transkoennethed--koensinkongruens/>

Herlufsen, Kristian (2021). Lokaliseret d. 18. november 2022 på Samvirke: <https://samvirke.dk/artikler/kan-man-vaere-andet-end-hankoen-eller-hunkoen>

Individualisering (2020). Lokaliseret d. 18. november 2022 på Den Store Danske: https://denstore-danske.lex.dk/individualisering_-_samfundsproces

Katznelson, N. Pless, M. Görlich, A. Graversen, L & Sørensen, N. B. (2021). Lokaliseret d. 19. november 2022 på Idunn: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2535-8162-2021-02-01>

LGBT Danmark (2022). Lokaliseret d. 15. december 2022 på Den Store Danske: <https://denstore-danske.lex.dk/aseksualitet>

LGBT+ Ordbog (2021). Lokaliseret d. 7. december 2022 på LGBT+: <https://lgbt.dk/ordbog/>

Materialer - Sex & Samfund. (2022). Lokaliseret d. 20. december 2022 på Sex & Samfund: <https://www.underviserportal.dk/grundskole/materialer/>

Metodeguiden (2022). Lokaliseret d. 18. november 2022 på Aarhus Universitet: <https://metode-guiden.au.dk/interviews>

Navntoft, S. (2018). Lokaliseret d. 21. december 2022 på Faktalink: <https://faktalink.dk/sociale-medier-faktalink-light>

Nørgaard, Christine (2015). Lokaliseret d. 15. december 2022 på DR: <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/nordjylland/sexologi-professor-saet-porno-paa-skoleskemaet>

Pragmatik (2020). Lokaliseret d. 13. december 2022 på Den Store Danske: <https://denstoredanske.lex.dk/pragmatik>

Seksualundervisning bliver obligatorisk på de gymnasiale uddannelser (2022). Lokaliseret d. 18. november på Børne- og undervisningsministeriet: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2022/okt/221004-seksualundervisning-bliver-obligatorisk-paa-de-gymnasiale-uddannelser>

Traditionalist (2009). Lokaliseret d. 13. december 2022 på Den Store Danske: <https://denstoredanske.lex.dk/traditionalist>

Vi skal arbejde med seksualundervisning på læreruddannelsen (2017). Lokaliseret d. 18. november på Sex & Samfund: <https://www.sexogsamfund.dk/content/vi-skal-arbejde-med-seksualundervisning-paa-laereruddannelsen>

15 millioner kroner skal styrke seksualundervisningen i folkeskolen (2021). Lokaliseret d. 18. november på Børne- og undervisningsministeriet: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2021/apr/210421-15-mio-kr-skal-styrke-seksualundervisningen-i-folkeskolen>

13. Bilag

Bilag 1

Spørgsmål til ustruktureret gruppeinterview:

- Hvordan har du det med at tale om krop og seksualitet?
- Hvor får du din viden fra?

- Hvad synes du er godt ved den seksualundervisning du får i skolen?
- Hvad kunne du godt tænke dig at lære mere om?
- Hvordan taler du med dine venner om sex og følelser?
- Hvordan forholder du dig til porno?
- Hvad er den bedste måde at lære om sex og følelser på? Snak, film, spil, leg andet?
- Hvem taler du med hvis du har oplevet noget som gik over din grænse?
- Kan du bedst lide når voksne taler ud fra deres egne erfaringer eller ud fra teoretisk viden? Hvorfor?
- Hvordan forholder du dig til køns pronomener? Har du selv taget stilling til hvad du er?
- Hvad er det positive ved at man selv kan vælge sit køn? Hvad er det dårlige?
- Hvor meget fylder sex, krop og følelser for dig? (på daglig basis)
- Hvad bruger du de sociale medier til?
- Sammenligner du dig selv med andre på de sociale medier?

Bilag 2

Interviewguide	
Introduktion	Kvalitativt interview med klubpædagog Jeg informerer deltageren om følgende: Interviewet skal bruges til mit bachelorprojekt, da jeg vil undersøge hvordan man får indflydelse på seksualformidlingen i det uformelle rum. Deltageren bliver anonymiseret i opgaven. Jeg har 16 spørgsmål og interviewet kommer ca. til at tage 15-20 min.
Temaer	Spørgsmål
Intro	Hvor længe har du arbejdet der? Hvilket område brænder du særligt for?

Seksualformid- ling i klubben?	Hvordan har klubben fokus på de unges seksualitet? Hvilke udfordringer møder du med i arbejdet? Hvilke positive oplevelser møder du i arbejdet? Hvad efterspørger de unge særligt? Hvordan kan den seksuelle formidling blive endnu mere udbredt i klubben? Kunne du forestille dig at lave samarbejde med skolerne? Hvad er særligt godt ved at tale om seksualitet i klubtilbud frem for på skolen? - Og hvilke udfordringer er der ved seksualformidling i klub-sammenhænge?
Sexualister	Hvorfor har I valgt at have sexualister? Hvad kan sexualister som pædagoger/voksne ikke kan? Hvad er din rolle overfor sexualisterne? Hvordan sørger I for at sexualisterne ikke oplever noget grænseoverskridende? Vil du anbefale andre klubber at have sexualister?
Afrunding af in- terview	Har du noget som du gerne vil tilføje?

Bilag 3

Interviewguide	
Introduktion	Jeg informerer deltageren om følgende: Interviewet skal bruges til mit bachelorprojekt, da jeg vil undersøge hvordan man får indflydelse på seksualundervisningen i klubtilbud. Deltageren bliver anonymiseret i opgaven. Jeg har 14 spørgsmål. Det kommer ca. til at tage 10-15 min. Jeg tydeliggør at det altid er okay at springe over et spørgsmål, hvis deltageren ønsker det.
Temaer	Spørgsmål
Hvad er en seksualist	Hvad er en sexualist? Hvor gammel var du da du startede som sexualist? Hvorfor valgte du at blive sexualist?
Hvorfor det er vigtigt	Hvorfor mener du at det er vigtigt at tale om seksualitet? Hvor får du din viden om seksualitet fra? Taler du oftest ud fra egne erfaringer eller teoretisk viden? Bruger du dine venner til at tale om seksualitet? Hvorfor, hvorfor ikke?

Gode og dårlige erfaringer	Har du oplevet noget særligt fedt ved at være sexualist? Har du oplevet noget ubehageligt/grænseoverskridende ved at være sexualist? Hvad har været udfordrende ved at være sexualist?
Afrunding af interview	Hvorfor skal man bruge en sexualist til at undervise om seksualitet frem for en lærer/pædagog? Hvad har du fået ud af at være sexualist? Har din rolle som sexualist påvirket dit forhold til din egen seksualitet? Vil du fortsat arbejde med at seksualformidling efterfølgende?